

Vergaderjaar 2024–2025

36 566

Wijziging van de Tijdelijke wet Groningen in verband met het herstel van omissies en het aanbrengen van verduidelijkingen

Nr. 26

BRIEF VAN DE STAATSSECRETARIS VAN BINNENLANDSE ZAKEN EN KONINKRIJKSRELATIES

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 22 april 2025

Op 4 februari 2025 heeft uw Kamer de motie Bushoff/Beckerman (Kamerstuk 36 566, nr. 20) aangenomen, die de regering verzoekt om te onderzoeken of er een compensatieregeling voor vermogensschade voor ondernemers mogelijk is. Deze motie heb ik *oordeel Kamer* gegeven, waarbij ik tijdens het debat heb aangegeven dat de mogelijkheden voor het opzetten van een compensatieregeling voor vermogensschade bij ondernemers al eerder zijn bekeken en ik de Kamer hierover verder zal informeren.

Samen met het IMG heb ik gekeken naar de mogelijkheid voor een aanvullende regeling specifiek ten aanzien van vermogensschade bij ondernemers.

De conclusie is dat een dergelijke regeling geen meerwaarde heeft ten opzichte van de al bestaande mogelijkheden.

In deze brief licht ik dit nader toe, waarbij ik tevens inga op andere (potentiële) compensatiemogelijkheden voor ondernemers in het aardbevingsgebied.

Vergoeding vermogensschade

Voor ondernemers is het op dit moment mogelijk om vermogensschade te melden bij het IMG, zoals *omzetsderving*. Voor omzetsderving kan als «bijkomende kosten»¹ bij het IMG een vergoeding worden aangevraagd in de schadeprocedure. De aanvrager moet dit onderbouwen en zal financiële stukken, bijvoorbeeld jaarrekeningen, moeten meesturen. Voorwaarde om deze specifieke vorm van schadevergoeding te

¹ Bijkomende kosten zijn verder ook kosten zoals verhuis- en schoonmaakkosten en inkomstenderving als een ondernemer inkomsten misloopt door aanwezigheid bij de schadeopname of bij het herstel.

ontvangen is dat de omzetsderving een aantoonbaar gevolg is van de mijnbouwactiviteiten of van de schadeaanvraag bij het IMG.

Een andere vorm van vermogensschade bestaat uit een verminderde (meer)waarde van een bedrijf die niet direct tastbaar of meetbaar is. Dit kan worden aangeduid als *goodwill*. Goodwill kan bijvoorbeeld zitten in een sterke merknaam, een groot klantenbestand, een goede reputatie en unieke producten of deskundigheid. Aan goodwill kan een waarde worden toegekend, die door de gevolgen van de gaswinning kan zijn afgenomen.

Ondernemers kunnen dit aantonen door inzage te verstrekken in onder andere de financiële situatie van het bedrijf voorafgaand aan de periode dat bijvoorbeeld schade is geconstateerd aan het bedrijfspan. Het vaststellen van «schade» aan de goodwill is in de praktijk echter lastig, omdat over het algemeen verschillende factoren een rol spelen en het gaat om unieke, sterk uiteenlopende gevallen waardoor ook hier een generieke compensatieregeling niet goed werkbaar is. Hierbij speelt ook mee dat de «immateriële ondernemerswaarde» zoals naamsbekendheid of een vast klantenbestand vaak verbonden is met het vastgoed van de onderneming zelf. Voor specifiek de waardedaling van het bedrijfspan heeft het IMG inmiddels een generieke schaderegeling ontwikkeld. Deze regeling *waardedaling niet-woningen* zal ik hieronder toelichten. Bij een aanvraag voor vergoeding van goodwill zal het dus om extra schade moeten gaan die niet in deze regeling voor waardedaling is verdisconteerd.

Het IMG kan financiële expertise inschakelen om deze vorm van schade goed te kunnen beoordelen, tot nu toe heeft het IMG een zeer beperkt aantal aanvragen gekregen voor compensatie van verminderde goodwill.

Een derde vorm van vermogensschade kan bestaan uit *waardedaling* van het bedrijfspan. Gemakkelijker dan bij omzetsderving en goodwill, is deze vorm van vermogensschade op basis van objectieve criteria vast te stellen, zoals de specifieke ligging van het object in het aardbevingsgebied en de ontwikkeling van de WOZ-waarde. Het IMG heeft daarom specifiek voor dit soort schade een generieke schaderegeling² ontwikkeld, waarbij eigenaren van een bedrijfspan of zakelijk object een vergoeding kunnen aanvragen als het object minder waard is geworden.

De hierboven beschreven vormen van vermogensschade vragen om een onderbouwing door de ondernemer, want het wettelijk bewijsvermoeden is hierop niet van toepassing. Het wettelijke bewijsvermoeden van artikel 6:177a Burgerlijk Wetboek is enkel van toepassing op fysieke schade aan gebouwen of werken als gevolg van de gaswinning uit het Groningenveld of de gasopslagen Norg of Grijpskerk. Hiervoor is bewust gekozen omdat alleen bij fysieke schades sprake is van een situatie waarin het grootste deel van een groot aantal soortgelijke schadegevallen het gevolg is van één oorzaak, namelijk de gaswinning.³ Voor vermogensschade geldt dit niet, vermogensschade is namelijk complexer van aard en minder gelijksoortig.⁴ Degene die schade heeft geleden zal daarom volgens het normale aansprakelijkheidsrecht moeten aantonen dat deze schade is veroorzaakt door de gaswinning. Hierdoor is een algemene compensatieregeling in veel gevallen niet mogelijk.

In gevallen waar dit wel mogelijk is, zoals bij de bovengenoemde regeling *waardedaling niet-woningen*, heeft het IMG al een generieke regeling ontwikkeld.

² <https://www.schadedoormijnbouw.nl/waardedaling-niet-woningen>

³ Kamerstukken 34 390, nr. 3.

⁴ Zie ook Kamerstuk 34 041, G.

Het IMG heeft aparte dossierbeoordelaars en zaakbegeleiders voor ondernemers, die indien nodig met bewoners kunnen meedenken bij het doen van een schadeaanvraag. Zij bespreken met aanvragers wat nodig is voor het indienen van een schadeaanvraag. Daarnaast zet het IMG voor de beoordeling van dergelijke aanvragen deskundigen in die ervaring hebben met de beoordeling van vermogensschade bij ondernemingen. Ook vanuit het Mkb-programma kunnen ondernemers worden geholpen bij Mkb-vraagstukken rondom het aardbevingsdossier.

Schade door versterken

In sommige gevallen kan ook de versterkingsoperatie leiden tot schade bij ondernemers. De NCG vergoedt verschillende soorten schade die als gevolg van de versterkingsoperatie kan optreden, de zogenoemde «*schade door versterken*». Voor specifiek vermogensschade bij ondernemers kan worden gedacht aan omzetverlies doordat een onderneming tijdelijk moet verhuizen of sluiten.

Als een ondernemer te maken krijgt met de versterking van zijn gebouw, bijvoorbeeld een bedrijfspand, dan leidt de voorbereiding en uitvoering van de versterking soms tot vermogensschade. Het kan dan gaan om verlies van vermogen of vermogensschade omdat de ondernemer minder winst maakt. Ook compensatie voor eenmalige kosten zoals voorraadverlies, herinrichtingskosten en aanschaf inventaris kan bij NCG worden aangevraagd. Om de hoogte van de vergoeding te bepalen, schakelt NCG onafhankelijke experts in. Denk aan experts voor agrarische bedrijven en Mkb.

Investeringsregeling micro-mkb'ers

In mei 2024 heb ik uw Kamer geïnformeerd⁵ over het Mkb-programma, een samenwerking van de provincie Groningen, ondernemers, gemeenten in het aardbevingsgebied en de Rijksoverheid.

Onderzoek in opdracht van de provincie Groningen/ het Mkb-programma wijst uit dat met name micro-ondernemingen relatief veel tijd en energie kwijt zijn aan de schadeafhandeling en het versterkingstraject.⁶ De provincie Groningen heeft daarom recent (1 april 2025) een subsidieregeling aangekondigd om gedupeerde ondernemers te helpen in de doorontwikkeling van hun onderneming. De regeling zal per 12 mei a.s. worden opengesteld voor micro-ondernemers met schade- en versterkingsproblematiek. Met de investeringsregeling van het Mkb-programma kunnen kleine ondernemers weer werken aan de toekomst van hun bedrijf. Ze kunnen maximaal € 50.000 subsidie ontvangen voor investeringen zoals machines, installaties of apparatuur.

Tot slot

Net als de indieners van de motie, vind ik het belangrijk dat ondernemers in het aardbevingsgebied zo goed mogelijk worden geholpen. Vanwege de verscheidenheid van de vraagstukken waar ondernemers tegen aanlopen blijft mijn inzet zoveel mogelijk gericht op individuele ondersteuning via de uitvoeringsorganisaties, de consultants van de provincie en de vangnetten voor complexe casuïstiek. Zo wijzen Mkb-zaakbegeleiders van het IMG en programmaspecifieke project- en

⁵ Kamerstuk 35 561, nr. 60.

⁶ https://www.mkbprogramma.nl/fileadmin/user_upload/mkb-programma/Rapport_Online_Mkb-programma.pdf

bewonersbegeleiders van NCG actief op de mogelijkheid om een vergoeding voor bepaalde bedrijfsschade aan te vragen.⁷

In uw motie vraagt u ook naar de belemmeringen van staatssteun. Daar waar sprake is van vergoedingen vanuit de schadeafhandeling of versterking is staatssteun niet aan de orde.

Daar waar staatssteunregelgeving wel een belemmering kan vormen voor het aanvullend ondersteunen van gedupeerde ondernemers, wil ik de aandacht verleggen van onmogelijkheden naar de mogelijkheden. Welke ruimte er is, bijvoorbeeld op basis van vrijstellingen, verschilt per regeling en vorm van ondersteuning. Momenteel verken ik de mogelijkheden om die ruimte beter te benutten. Dat zal niet voor iedere individuele situatie een oplossing bieden. Ik richt mijn blik dan ook niet alleen op (de gevolgen van) het schadeherstel en de versterking, maar op het herstel van Groningen in de breedste zin.

Met investeringen in het economisch perspectief en verbetering van het ondernemingsklimaat in de regio krijgen ondernemers in Groningen en Noord-Drenthe de wind weer in de rug.

De Economische Agenda die op 6 maart is gepresenteerd, legt de basis voor een economisch sterke regio, met volop werkgelegenheid, opleidingsmogelijkheden en toekomstperspectief.

De Staatssecretaris van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties,
E. van Marum

⁷ Op deze wijze wordt ook uitvoering gegeven aan de motie van de leden Bushoff en Beckerman over zorgen dat er ondernemersbegeleiders komen (Kamerstuk 36 566, nr. 19).